

voltak összejöveteleink és vendégségek, nagyon szerettem ezeket. Ma már fárasztanak és kevésbé érdekelnek.

– **Milyen tervek foglalkoztatják még?**

– 93. évemet élem. Nagy lelkesedéssel írom emlékeimet, Fialat farkas címmel. A lelkem mélyén él egy fiatal, 10 ezer éves farkas. Bár a lelkem még csak 50-60 éves. A Hírel folyóiratban közlik folyamatosan. Már 10 részt megírtam. Tervezem, hogy kiadom. Már nem lépek ki, nem szívesen mozgok. Az emlékeimben élek, azok visszavisznek Egerbe, Bogácsra. És ebben a képzeletbeli utazásban jól érzem magam.

– **Köszönöm a megtisztelő interjút és Áldott Adventi várákozást kívánok!**

Mohás Livia

Szilágyi Ferenc

Csodálatos világ

Hiába vonz a szfinx, a táj, a Nílus,
ne tartson sakkban ott a randa vírus;
nehéz a lég, ha gyilkos pára rója,
prédára vár a gyíkok fáraója.

A parton beste szúnyoghorda cirkál.
Amerre ember-rakta gúlaszirt áll,
s legenda éled ősidőktől fogva,
fejét világunk dugja rőt homokba.

Akár a sült galambra, szája tátva
s pohárnyi tiszta víz a jóbarát ma.
A vágyain határt az ember ott von,
ahol nyugodt az álma: legjobb otthon!

*

Ha Indiába vinne kóbor álmod,
ne hidd, hogy ott a békét megtalálsz!
A nagy tömeg talán el is sodorna,
mert közlekedni, ó, de kínos torna!

Hiába vár a Tadzs Mahal, s a Gangesz,
turistaléted drága, talmi rang ez!
Eltévelyedni hív ezernyi dogma,
botolva szent tehénbe, koldusokba.

Bazári csillogást rikít a kelme,
s e színes forgatagba vész az elme.
A vágyain határt az ember ott von,
ahol nyugodt az álma: legjobb otthon!

*

Bohém kalandra vágysz? Kitérül Párizs:
Mont Martre, a Place Pigal – csalódnai máris –
szeánszra invitál a Szajna partja,
az ő litániát ma szajha tartja.

Torony iránt haladsz, ha vár az Eiffel,
megmászni tervezed? Korábban kelj fel!
Lapos lesz ám zsebed, s a buksza gyomra,
csak egy bagettre vágysz – mesés vagyonna.

Előtted új varázslatok teremnek,
de fáradsz s éhezel: mindent a szemnek!
A vágyain határt az ember ott von,
ahol nyugodt az álma: legjobb otthon!

*

Az Andok messzi, irdatlan hegyének
oly hódolattal zeng a hálaének,
amit, ha boldog emberelme tárol,
regél a régi mítoszok szaváról.

Ha egyszer arra vinne tán a lábad,
kerekre nyisd szemed, s ha könnybe lábad,
előítéleted se téve félre,
gondolj a sok kiömlő inkavérre!

Nevét e kőbe írta rég a tette,
hitének szent falába építette.
A vágyain határt az ember ott von,
ahol nyugodt az álma: legjobb otthon!

*

Tekints a büszke felhőkarcolóra,
a boldog város ez, s a boldog óra,
a virtus vérkörében Ford barangol,
és raccsolásra ferdített az angol.

A lét zihál, zubogva fő a pokla,
ne várj szelíd, nyugalmasabb napokra!
Nehéz ügyesnek lenni, jónak, szépnek,
s ha nem vagy szemfüles, nyakadra lépnek.

De csőre töltve véded éji álmod,
s a Mc Donalds-ba ülsz, ha kell zabálnod...
A vágyain határt az ember ott von,
ahol nyugodtan élni: legjobb otthon!

*

Öreg, poros falum, te, Miskafalva,
ki tönkretett, csak erre volt hatalma!
Száz hosszú éve elnyomott a Részek,
a senki földje lett az ékes fészek!

Virágaink a vad taposta sárba,
kezekre vár az elhagyott, az árva.
Mocsár az Ér, akár egy búzós holtág
zsiványtanyán, mióta elrabolták.

Sivár homokba tüske nő, s a dudva,
a népe szolgaságba messze fut ma.
A vágyain határt az ember ott von,
ahol megél. Pedig csak itt van otthon!

Lukáts János

Kő kövön marad

Azt mondják: démon vagyok. Én vagyok a démon. Nem tudom, mi a démon, ki a démon. Ott állok, ahová állítottak, el nem mozdultam onnan, hogy is tehetném.

Azóta vagyok, hogy megfaragtak, bár lehet, hogy korábban is voltam, de nem tudtam róla. Szobor vagyok, arcot faragtak nekem, szemet, azóta látok. És szarvat a homlokomra, kettőt, és szárnyat is a hátamra, abból is kettőt. A szememet tudom, mire való, a szarvakról nem tudom, mire való, és a szárnyakról sem. Talán, hogy féljen, aki rám néz. Kár, nem bántok én senkit! Vagy talán éppen... eltöpreng, aki rám néz, és feltámad benne, amit lelkiismeretnek hívnak?

Az alsó sorban, meg a felsőben is állnak szobrok, de ők nem démonok. Őket díszes ruhába öltöztették, korona van a fejükön, és az arcuk különös, azt mondják: mosolyognak. Azt mondják, ők királyok meg szentek meg úrhölgyek. Nem tudom, ki a király, ki a szent, mi a mosoly. De szarvam és szárnyam csak nekem van. Én démon vagyok.

Egy reggel itt láttam magam körül a világot, a várost. Nem tudom, mikor néztem körül először, nem ismerem az időt, az elmúlást. Talán csak a tavaszt, amikor harmatcsepp telepszik az arcomra, és a telet, amikor jégcsap telepszik a szarvamra. Aztán elmúlik a harmat, elmúlik a jégcsap, talán ezt nevezik múltó időknek.

Kő kőre szállt, nagy épület lett belőle, a szobrokat ennek a homlokzatára állítottak, a királyokat és a szenteket, de engem, a démont is. Templomnak mondják az épületet, és beszélnek boldogasszonyról és anyáról, én nem tudom, ki az asszony, ki az anya, engem kőből, vésővel faragtak. És nem tudom, ki a boldog. De hát én démon vagyok.

Sokan járnak ide az emberek, bevonulnak a templomba, akkor nem látom őket, ezt sajnálom. Aztán odabenn énekelnek, ezt örömmel hallom.

A város szép és nagy, köszmemem be sem látja a végét. Hajnalban kelet felől érkezik a nap, ilyenkor a város mozogni kezd és zajongani, párák, és jó illatok szállnak föl belőle. Szeretem a napot és szeretem a várost, bár köszívem alig is tudja, mit jelent szeretni. Alkonyatkor a nap visszaint, aztán a házak közé bukik. Igen, visszaint egy-egy sugárral, nekem, a démonnak. Ezt is szeretem, vagy ki tudja.

Egyszer aztán az emberek megvadultak, hozzánk rohantak akkor is, de nem mentek be a templomba, nem énekeltek, hanem gonosz szavakat bömböltek, és éltették, amit szabadságnak mondanak. Köveket ragadtak, felénk dobálták, és összetörték a szentek szobrait, leütötték a fejüket, és a márványfejeket a templom előtt, a kövezen rugdalták. És zászlókat lengettek, az öklüket pedig felénk rázták. És azt kiáltották: forradalom. Sajnáltam a ledöntött szobrokat, a föltépett köveket, és féltettem a várost, amelyet már szinte a magaménak éreztem. Pedig én démon vagyok.

Aztán vonultak az emberek, sokan, egyforma ruhában, énekeltek, de nem a templom jámbor énekeit. Fegyvert viseltek a vállukon. A királyok azt suttozták,

hogy a fegyver öldöklésre való, és ahol az emberek fegyvert vesznek magukhoz, ott a szobrok sincsenek biztonságban.

A harmatcsepre megint jégcsapok következtek, én pedig csak néztem a városomat, valamelyes szeretettel, valamelyes félelemmel. A szarvamra is, a szárnyamra is föltelepszik egy-egy madár, és látja, amit én látok, ahogy én látom. Aztán elrepül... Én ezt nem tehetem, nekem ott van örökös helyem a templom fölött, a város fölött.

És jöttek az emberek újra, forrongott a tér újra, villantak a fegyverek, röppentek a kövek, de most a királyok szobrait rángatták le kötéllel, leütötték a fejüket, a koronájukat, és összetipták a palástjukat. Én néztem mozdulatlanul, sorsomra várva, ha lehet sorsom. Ha sors az, hogy egy ideig áll egy szobor a templom homlokzatán, aztán az emberek egyszerre úgy döntenek, hogy nem kell nekik szobor, és a szobornak nem kell tovább élnie, sem a templom homlokzatán, sem máshol. Én nem vagyok szent, és nem vagyok király, én démon vagyok. Engem nem döntöttek le, nem zúzták szét a fejemet, úgy látszik, több harmatcseppet és több jégcsapot lehelt belém a szoborfaragó, és többet engedélyez nekem a népharag.

A szentek ledöntőinek unokái és a királydöntők fiai aztán visszaszoktak a templomba, újra énekeltek, s bizony ez az ének még mindig szépen hangzott. Újrafaragtatták a ledöntött szenteket meg a lefejezett királyokat, fölállították a régi szobrok helyére, és aláírták márványtáblákra, hogy azt a szobrot ők faragtatták és állították a templomba. És büszkék voltak. Én fenn, a homlokzaton egykedvű maradtam, de ezek a szobrok már nem az én szobortársaim voltak. A templom pedig tűnődött...

A fáklyák eltűntek, a tűzcsóvák kialudtak a városban, az utcák ívét most már lámpasor világítja meg, nem kell köszememet erőltetni, ellátok messze, éjszaka is, talán még a város határán is túl. Hajnalban eloltják a lámpákat, akkor a nap az arcomba világít, fürkészi köszememet, köszarvamat és kőből faragott szárnyamat. Talán bizony a múlt időt kéri számon rajtam, vagy éppen biztat, hogy eljön holnap hajnalban is.

Az emberek aztán falkába gyűltek, úgy csellengtek a téren, a nap melege elől be-betértek a templomba. Nem énekeltek, csak üldögéltek, el-elszunyókáltak, a borospalackot pedig – így beszélik az új szobortársak, akik belátnak a templomba a rózsablakon keresztül – ott hagyják a térdeplő alatt meg a szenteltvíztartó mögött. Az új szobrok rosszallóan csóválnák kőfejüket, de nem tehetik, én behunyom köszememet, hogy ne lássam mindezt, de nem tudom becsukni.

A város egyre hangosabb lesz, de nem a templomi énektől, nem a katonák menetelésre buzdító dalaitól, sőt nem is a forradalom indulóitól. Ezek idegen hangok, riasztóak, és az én kőfülemnek szépség nélkül valók. A népek, akik ellepik a város utcáit, idegenek, piszkos ruhát és sötét arcot viselnek, az én városomat nem érzik magukénak. A templomot túl szépnek, túl csendesnek és meghittnek tartják, öklöt ráznak, és alkalmanként követ hajítanak felé, szentjeik nincsenek, királyaik sincsenek. Démonjaik talán vannak, de ők nekem nem társaim.

A szóbeszéd hétfőt mond arra az átkozott napra. Vörös sugár reszketett végig a

városon, vibrált a házak homlokán, a felhők reszkettek és szétfutottak, füst emelt fáklyát a város fölé. A templom ég... – a szörnyű hír ott üvöltött a fejünk fölött, ott az emberek arcán, akik rémült szemüket a lángok táncára meresztették, a népek egyszerre szálni való szemlélői és mellékszereplői lettek a város rémdrámájának.

Én a templom homlokzatán állok, és semmit sem látok a tűzből. Csak a fényt, a rémületet, a vörös vibrálást látom, meg azt a pokoli pattogást hallom, amit a segítségért kiáltó gerendák adnak. De mégis mindent tudok, köszemem olvasni képes az emberszemekben, és meghallom a rémület hangjait is.

A város lakói, akik évszázadok óta adják át utódaiknak a város szeretetét és a templom tiszteletét, most ismét a boldogasszonyt és az anya imádatát foglalták fohászaikba. Nem látom a tüzet, de érzem a forróság fojtogató közeledését. A nap-sugár áldott fény és csalogató meleg, a tűz riasztó lángözön és fojtogató forróság. Nem táplálja az életet, hanem elvenni készül. A városét, a templomét, akiket hathétszáz harmathullás és jégolvadás óta mégis megszoktam-megszerettem.

A füst fojtogatja arcomat, és szememet feketére mázolja, a két kezemet bemocskolja, szarvam-szárnyam már bizonyosan szennyfoltos.

A tetőgerinc végig ég, a faragott zsindegy, a gerendák és az állványzat, sír a fa. A tűz marja magát hátra és előre, oldalt, a tornyok és a falak felé. Nem látok semmit, és mindent tudok. Tudom a múltat, de leginkább a rettentő jelent, és valami nyomorult jövő rövid napjait.

Nekem itt a helyem... Engem azért állítottak a templom homlokára, hogy nézzem a város virágzását, az idő folyamatos folyását, az embernép meg-megújulását. És hogy el nem mozduljak helyemről, mert egyszer – bizonyosan – számot kell adnom mindenről, ami az én időmben, ebben az épületben történt. Engem innen nem lehet elmozdítani se harmatcseppel, se jégcsappal, se tűzzel-füsttel.

Megrettenek, ahol tűz égethet meg templomot, ott a kövek is elgördülhetnek, ha nem is saját akaratukból! Földre hullhatnak, rommá romolhatnak, és arcukat az árokba fordíthatják. Akkor mi lesz veled? Akkor te is...? Akkor te sem...?

Az idegen hangok és ruhák, idegen szavak és arcélek örömet ülnek a templom lángjai fölött. S bizony a romjai fölött is azt ülnének majd, ha a tornyok és falak romok lesznek, a szentek, királyok és a démon alakja pedig törmelékké porlik széjjel.

Az ég felé mutató csipke-torony most rettenetes szikraesőben tört derékba, és zsarátnokai a mélyben hulltak. És nincs már tető, amely megóv bajtól-vihartól.

A tűz majd elalszik, ha kifárad, a kő nem tűznek való eledel, akár szenteket vagy királyokat mintáz, akár demont formáz. Te maradj a helyeden, démon! Tűz téged meg nem emészt, láng hiába csapkodja arcodat. A füstöt majd lemossa rólad egy jótékony zápor.

A tető gerendái már hosszú évek óta nőnek és erősödnek erdők mélyén, bár még nem tudják, hogy ők fogják pótolni az elaggott, öreg oszlopokat és boltíveket.

Te figyelj rájuk, démon, időnként riaszd fel lanyhuló lelküket! És el ne felejtse, hogy el ne felejtsek: Kő kövön marad!

Demeter József Szívgyökér

I. Makovecz

„Budapest legszebb
épülete a Duna.”
(Dobai Péter)

A véletlen műve, hogy!
Vele dedikálhattam. Duna
Ég-tetős, kupolás sátorban-
Jurtában – érzékelvén
Igazándiból egyetemes idő-
Járását ős-magyarságunknak.
Felhőturbán-mentes égen?

Sütött biza, de hogy!
Fölöttünk nem voronyeci;
Sem hodáki-kékség volt – az
A folt. Ózonfolt... Felhőtlen-
Kedvén – kulcsolta imára
Kezét, s! Delet harangoztak.
Hallod, milyen szép magyar
Nevem van; gling-glangozta –
Ma-ko-vecz, mintha! Az Idő –
Harang-nyelvén – világgá,
Befelé, és! Az egyetemes
Magyar mindenséget dedikálta
Imre-sajátosan – nekem.
Dicsekszem is Vele büszkén.

Félrevert on-line Jajtekén, templom-
Tornyok imádkoznak – Tordául
Hirdetvén ökuméniát – Glóbusz
Szerte. Békét. Mennyei szívgyökér
Szentély – delelő harangok fény-
Zengő ünnepén: bronz-visszhang
Brong – Ma-ko-vecz, Ma-ko-vecz!

II. A Fa

Samu Géza emlékének

1.

Lába és keze nő.
Lehántván magáról –
Évgyűrűk peremét, kérgét.
Gyökérzetéről az édes-
Anyaföld – porlik fény-
Szemcsésen,
Röppen világgá –
Égbe végtelen-
Kedvén. Mesés csillag-
Sziklák, földi kövek, füvek
Tanulnak Tőle –
Kozmikus egyszerűséget.

2.

Karjaim helyett
Ágakat növeszték. Délceg
Törzset. Lábamból szív-
Gyökeret, és! Emberi/es/
Szálfa-létben várom,
Várom a Mestert, hogy!
Álmaim Asszonyát ki-
Faragja-eszközölje
Belőlem – minő egyszerűen,
Varázslat, természet-
Hűség mentén – Évás oldal-
Bordám hit-ojtó gyümölcsén.

Váraink

Tökés Lászlónak

Vár – vár – vár.
Vár – vár – vár:

Kolozsvár, Gyula-
Fehérvár, Marosújvár,
Segesvár, Szamosújvár,
Sajósárvár, Keresztvár,
Miklósvár. Töröcsvár,
Székelyföldvár, Kézdikóvár,
Abaújvár, Dombóvár,
Dunaföldvár, Leányvár,
Mosonmagyaróvár, Somogyvár,
Szegevár, Székesfehérvár,
Szentgyörgyvár, Szigetvár,
Zalaegerszegvár, Hédervár,
Zalavár, Egervár. Szászvár...

Ökonómiavár, Tordavár,
Erdélyvár, Hányvégvár,
Autonomiavár, Meddigvár –

Temesvár – Tökésvár...